

DIPLOMA 2023/2024 – ELŐTANULMÁNY

Az előtanulmány hivatott előkészíteni a diplomaterv alapjait. A helyszíni megismerés mellett, fontos az abból kiindulva választott és részletesen átgondolt funkció, tervezési program definiálása és koncepcionális, ill. használati megismerése is magyar és külföldi kortárs példákon keresztül. Az előtanulmány három fő fejezetre tagolódik, dokumentációs formája A/4 méretű füzet. Az előtanulmány alapján készül a végleges tanulmány, melyet a koncepció terv leadásakor kell leadni. Mind az előtanulmány, mind a végleges tanulmány értékelése beleszámít a tárgy végleges érdemjegyébe. Az előtanulmányt a szorgalmi időszak első hetében kell a konzulensnek bemutatni.

0. HELYSZÍNEK

- A) Városi helyszín – Csapó utcai panelsor környezete
Debrecen környéke a honfoglalás idejétől kezdve folyamatosan lakott terület volt. A 13-14. század folyamán négy falu, közte Szentlászlófalva egyesüléséből alakult ki a mai város magja. A II. világháború pusztítása következtében kialakult nagymértékű lakáshiány hatására tömeges építkezések indulnak. 1956 után az erőteljes ipari fejlődés következtében a debreceni lakosság száma megnőtt, így elkezdődött a lakótelepek építése is. Az egykori alacsony tömegformálású lakóházak, több helyen még mezőgazdasággal foglalkozó területeket átformáltak. A Csapó utcai paneltömböt az Szentlászlófalvai rész peremén helyezték el 1972-ben. A tömör panelsor ástrukturálta környezetét. Az épületet földszinten több helyen a közlekedés és a vizuális kapcsolat megtartása érdekében áttörték, de a mai napig elvarratlanok maradtak a falu részi tömbvégek. Nincs definiálva az alacsony, elemekből építkező lakóházak és a magas, tömör lakótömb közötti kontrasztból adódó térhasználat, a közösségi terek mibenléte. A feladat a panelsor körüli területek vizsgálata, a horizontális és vertikális térstruktúrák közötti viszony formálása.
- B) Természeti helyszín – Erdőspusztai Arborétum és Bánk külterülete
Debrecen vonzáskörzetében található Erdőspusztai Arborétum és Bánk közötti terület gazdag és változatos természeti környezettel rendelkezik. A különböző fajokú erdős területeket a mezők és szántók váltják, köztük lakóövezetek helyezkednek el. Található itt tanya, faiskola, kovácsműhely, lovászat, erdei iskola és látogatóközpont is. Napjainkban a felgyorsult életkörülményeink között fontos a megállás, környezetünk tanulmányozása, a kézzelfoghatóság és megismerés lehetősége. Az Erdőspusztai Arborétum területe a városból kiránduló embereknek a kikapcsolódásra, míg a környező területek a városból kiköltöző családoknak ad lehetőséget a táj újbóli megismerésére és élettereinek felfedezésére. A feladat a terület megismerése és tervezési helyek feltérképezése mellett, a kézzelfogható funkció és programalkotás. Mire van szüksége ma egy tanyán élő családnak? Milyen helyek segítik elő a mentális pihenést?

1. HELYSZÍNMEGISMERÉS

A helyszíni bejárás, a javasolt linkek és gyűjteményeken keresztüli a város(rész), a helyszín megismerése objektív és szubjektív elemzési pontok mentén és ezek alapján a konkrét tervezési hely kiválasztása és tervezési program megfogalmazása.

A helyszíni megfigyeléseket **fotókon és rajzokon (skicc, helyszínrajz)** egyaránt rögzíteni kell.

A) VÁROSI HELYSZÍN

I. Analitikus módszer

- környezet intézményi struktúrája (szolgáltatások, sulik, stb..)
- közlekedési rendszer (gyalogos, autós, bicikli, parkolás bármi.)
- környezet épületállományának magassági viszonyai, szintszám
- épületállomány kataszter (kor, minőség, nyitott-fedett terek)
- közterek ábrázolása (épületen belüli közösségi terekkel egyben_Nolli módszer) – közösségi zóna
- növényzet ábrázolása
- telek-beépítés meghatározása – település-szövet vizsgálata beépítési karakter szerint
- Tömbre jellemző épületek (szomszédok) elemzése és ábrázolása – utcakép és terepmetszet
- kiterített tömb-kép
- helyszín történeti rétegei

II. Szubjektív módszer

- kiterített tömb-kép
- helyszín történeti rétegei
- mentális térkép ábrázolás (élek, határzónák, jelzőpontok stb.)
- fotó dokumentáció (videó),
- skiccek
- térhasználati-ábra (megjelölt hely, esemény-hely, határolt tér)
- jellemző-feltűnő patternek ábrázolása (jellemző ablak, portál, szimmetria bármi.)
- térarányok megismerése
- esetleges igazodási pontok felfedezése (magasság, karakter, feltárások, rálátások, arányok, homlokzat nyílászárókiosztás, lábazat, szintek tagoltsága-belmagasság, tetőforma, bármi.)
- jellemző anyaghasználat

B) TERMÉSZETI HELYSZÍN

I. Analitikus módszer

- közlekedési rendszer (érkezés-parkolás-gyalogos utak-ösvények-túraútvonalak)
- növényzet, eltérő táji karakterek (erdő-tisztás-víz stb.) határvonalak ábrázolása
- terepmetszet készítése (növényzet ábrázolásával-magasságok-sziluett)
- terep szintvonalas ábrázolása
- kiemelkedő, hangsúlyos pontok ábrázolása (lehet táji-elem, épített-elem)

II. Szubjektív módszer

- táj-karakterek absztrakt ábrázolása rajzban (erdő-függőleges vonalak, tisztás-foltok stb.)
- táj karakteréhez társuló érzetek megfogalmazása (erdő-árnyékok-ritmus stb.)
- érzetek dokumentálása (fotó-videó-hang)
- karakteres táji szituációk rögzítése térképen (facsoportok, mélyedések, magaslati pontok stb.)
- beavatkozásként egy 10mx10m-es terület kijelölése, annak dokumentálása helyszínrajzon (elég felmérni, a helyszínen jelölni, hogy a dimenzió érzékelhető legyen)

2. ANALITIKUS PROGRAMALKOTÁS

A diplomatervezés feladat része az építészeti programalkotás. A programok maximális mérete 1000 m². A helyszínelemzések közben összegyűjtött adatok alapján meghatározandó a majdani épület használói közössége, ennek a közösségnek milyen közösségi funkciójú térre vagy térstruktúrára van szüksége, a közösségi funkciónak milyen, a város felé is nyitott és csak a közösség által használt privát terei vannak. Lehetséges olyan eset is, amikor az elemzések alapján csak privát funkciójú vagy ennek a fordítottja is, hogy csak közösségi funkciójú terei vannak az épületnek.

Az analitikus programalkotásnál az építészeti program m² alapú helyiség kimutatása mellett, megfogalmazandó 1500-2000 karakter szám között az építész tervezői szándék és a fő koncepcionális elvek.

Analitikus programalkotásra példa:

3. KORTÁRS PÉLDÁK ELEMZÉSE

A megfogalmazott tervezési program / funkció térszervezési, alaprajzi pontosításának elősegítése céljából hasonló helyzetű, funkciójú, használói minimum 10 db kortárs építészeti példa (ebből minimum 2 db magyar) megismerése és elemzése **szöveges, fényképes és rajzi (skiccek)** dokumentációkon keresztül az alábbi szempontokat érintve:

- építészeti koncepció, fő gondolatok
- épület funkcionális működése (helyiséglista és funkciósema)
- térkapcsolati rendszer (kültéri és beltéri)
- városi, települési kapcsolódási pontok
- ...

HELYSZÍN TÖRTÉNETÉNEK KUTATÁSÁHOZ AJÁNLOTT FORRÁSOK:

- ARCANUM Kulturális adatbázis - <https://www.arcanum.com/hu/>
- Debrecen Szabályozási terve - <https://debrecen-megyei-jogu-varos-szabalyozasi-terv.envimap.hu/hu/Admin/landing>
- DMJV Polgármesteri Hivatal - Mikrofilmtár és Építészeti archívum
- E-közmű - <https://www.e-epites.hu/e-kozmu>

- Google Térkép (forgalom, műhold, domborzat réteggel) - <http://google.com>
- Google Tudós keresője - <https://scholar.google.com>
- FENTRŐL Légifelvétel gyűjteménye - <https://www.fentrol.hu/hu/>
- FORTEPAN fotóarchívum - <https://fortepan.hu>
- HUNGARICANA Közgyűjteményi portál - <https://hungaricana.hu/hu/>
- Matarka (tudományos és szakmai folyóiratok gyűjteménye) - <https://matarka.hu>
- Benkő Melinda, Fonyódi Mariann: Glocal city (TERC 2009)
- Losonczy Anna: Konstellációk 2014: Építészet és észlelépszichológia - <https://repozitorium.omikk.bme.hu/handle/10890/5401>
- Meggyesi Tamás: Városepítészeti alaktan (TERC 2009) - <https://docplayer.hu/2839897-Meggyesi-tamas-varosepiteszet.html>

DEBRECENI PANEL KUTATÁSÁHOZ AJÁNLOTT FORRÁSOK:

- BAJUSZ Boglárka, Czirják Róbert, GAZDAG Olivér, HAWRLANT Benjámín Máté, KELLER Ferenc, KOVÁCS Péter DLA, LIGETI József: *Debrecen paneles lakótelepei*. Debrecen, 2022.
- KELLER Ferenc, KOVÁCS Péter DLA: *Debrecen Modern Építésze 1945-75*. Debrecen, 2018.

TERVEZÉSI TÉMA KUTATÁSÁHOZ AJÁNLOTT FORRÁSOK:

DIVISARE - <https://divisare.com>
ÉPÍTÉSZFÓRUM - <http://epiteszforum.hu>
EL CROQUIS folyóirat (MK Könyvtárban helyben olvasható)
OCTOGON Architecture and Design - <https://www.octogon.hu>
DEZEEN - <https://www.dezeen.com>
LANDEZINE Tájépítészeti szakportál - <https://landezine.com>
Google Tudós keresője - <https://scholar.google.com>